

ارائه مدل ارزیابی و نظارت بر خط مشی‌های نهادها در نظام جمهوری اسلامی ایران در حوزه اقتصاد مقاومتی

احسان مهدوی^۱، سنجر سلاجقه^{۲*}، مسعود پورکیانی^۳، سعید صیادی^۴، علیرضا عرب پور^۵

۱- دانشجوی دکتری، گروه مدیریت، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

۲- دانشیار، گروه مدیریت، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران (نویسنده مسول) ایمیل: s.salajeghe@iauk.ac.ir

۳- استادیار، گروه مدیریت، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

۴- استادیار، گروه مدیریت، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

۵- گروه آمار، دانشکده ریاضی و کامپیوتر، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران.

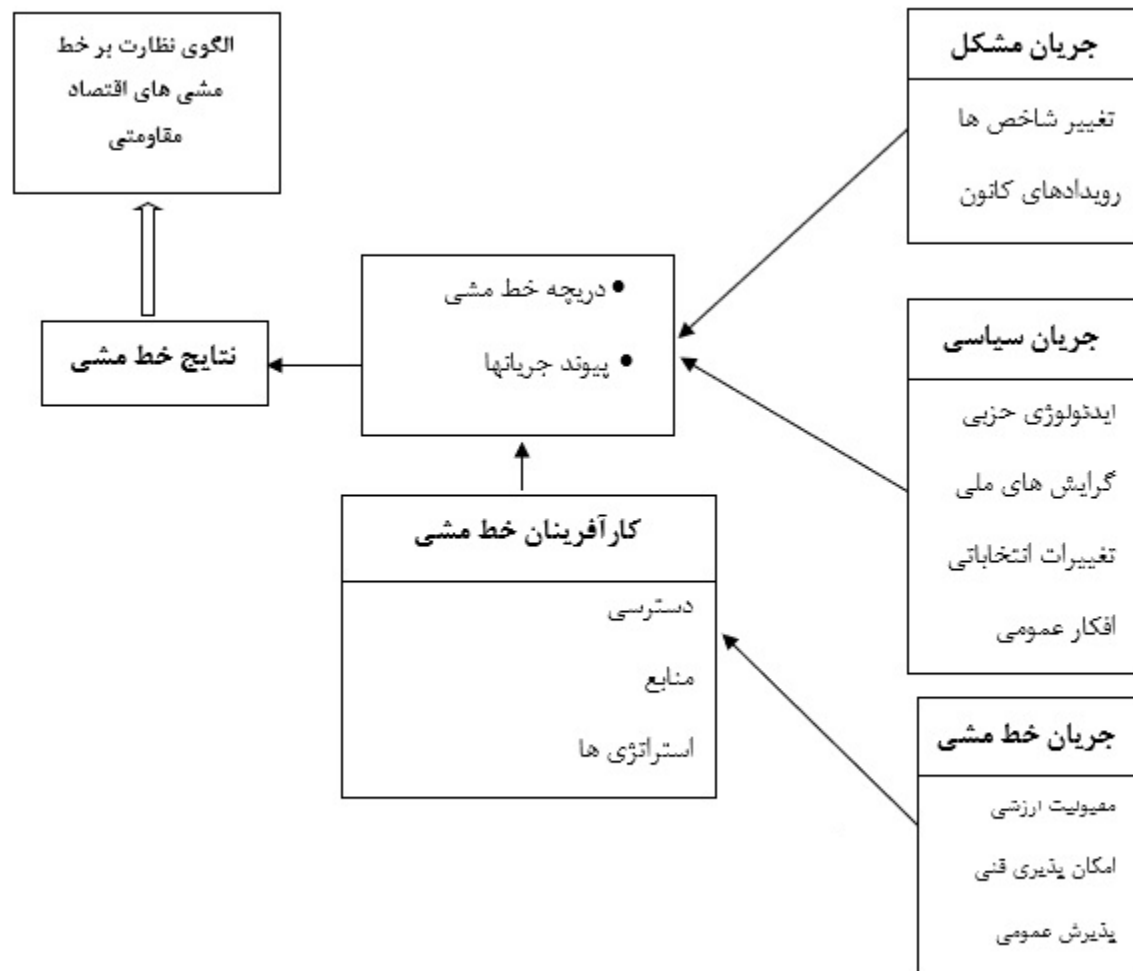
اطلاعات مقاله	چکیده
تاریخچه مقاله	توسعه اقتصادی همواره مورد توجه دولتمردان و اقتصاددانان ایران بوده است. با مسئله هسته‌ای و رویکرد های متفاوت در عرصه بین الملل نسبت به ایران و تحریمهای اقتصاددانان ایرانی کوشیدند مدل بومی با عنوان اقتصاد مقاومتی برای خروج از وضعیت موجود ارائه دهند. لذا هدف این مقاله، ارائه مدل ارزیابی و نظارت بر خط مشی‌های نهادها در نظام جمهوری اسلامی ایران در حوزه اقتصاد مقاومتی است. این مطالعه با روش «گراند تئوری» رویکرد «اکتشافی» است. طی مصاحبه با ۱۰ نفر از «سیاستگذاران خط مشی‌های مصوب مجلس شورای اسلامی (نمایندگان مجلس شورای اسلامی در ادوار ده‌گانه)» و «خبرگان علمی» اطلاعات جمع‌آوری و کدگذاری داده‌های مصاحبه و ارائه الگو با نرم افزار MAXQDA انجام شد.
دریافت:	
۱۴۰۱/۹/۲۷	
پذیرش:	
۱۴۰۲/۲/۲۳	
(مقاله پژوهشی)	
	الگوی تدوینی دارای دو بخش؛ «توانمندسازها» و «نتایج» است. توانمندسازها شامل ۵ معیار «مدیریت راهبردی»، «اعتماد به توانایی و برنامه‌های سیاست‌گذاران»، «توسعه متوازن درون‌دادها و برون‌دادهای نظام علم و فناوری» و «عوامل دخیل در اجرا و تحقق خط مشی و زیرساختها» و نتایج شامل «نتایج برداشتی»، «نتایج عملکردی» و «نتایج مالی» است. با توجه به ابعاد الگوی اقتصاد مقاومتی (مدیریت راهبردی، اعتماد به توانایی و برنامه‌های سیاست‌گذاران، توسعه متوازن درون‌دادها و برون‌دادها، نظام برنامه‌ریزی، عوامل دخیل در اجرا و تحقق خط مشی زیرساختها) و مولفه‌های نظام ارزیابی و نظارت بر تحقق خط‌مشی‌های اقتصاد مقاومتی (جمع‌گرایی درون‌گروهی و نهادی، استقلال و توجه به نظرات و دیدگاه‌های رهبر انقلاب)، امید است مدل پیشنهادی در نگارش برنامه‌های توسعه جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر اقتصاد مقاومتی مورد بهره‌برداری قرار گیرد.
	کلمات کلیدی: اقتصاد مقاومتی، خط مشی، ارزیابی، نظارت، برنامه ریزی.

مقدمه

وابستگی «دانش» و «قدرت» عمری به درازای تاریخ تمدن بشری دارد. رابطه ای که متفکرانی چون «میشل فوکو» در اندیشه خود، طرح بندی و صورتبندی دانش و قدرت را تئوریزه کردند (Foucault, 2019). از سویی برنامه ریزی، فرایند تفکر درباره مسائل اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و کالبدی، جهتگیری و آینده نگری دارای اهداف و خط مشی های مشخص است (Zaire, 2021). برنامه ریزی برای توسعه امری ضروری است. از سویی اجرای برنامه ها، طرح ها و سیاستهای عمومی در ایران رضایت بخش نیست (Norouzizadeh et al., 2012). انتقاد از اجرای نامناسب خط مشی ها، به هیچ وجه به معنای تأیید محتوای خط مشی های تدوین شده نیست (Danaei Fard et al., 2009). بر این اساس تحلیل و ارزیابی سیاستها، اطلاعات مناسبی درباره قابلیت آن در دستیابی به اهداف خود در زمینه منافع عمومی در اختیار سیاستگذاران، مدیران و ذینفعان عمومی قرار میدهد (Consemuller, 2017). برای بهبود این فرایند ناقص، «ارزیابی عملکرد» بعنوان یکی از مهمترین فعالیت های مدیران منابع انسانی و وظایف سازمان در تحولات عصر حاضر شناخته میشود (Boswell & Boudreau, 2016). ارزیابی عملکرد به یک واژه کلی اطلاق میشود که شامل فعالیتهایی است که در سازمان از طریق این فعالیتها به دنبال ارزیابی کارکنان، افزایش قدرت رقابتی، ارتقا عملکرد و توزیع پاداش هاست (Betray & Patron, 2008). دولت ها در اجرای بسیاری از خط مشی های عمومی موفق عمل نمی کنند. چالش ها و محدودیت های بسیاری ممکن است اجرای خط مشی ها را با اخلال روبرو کند (Atrian, 2022). استقلال اقتصادی یکی از مهمترین شاخصه های رشد اقتصادی هر کشور است و حرکت در مسیر استفاده مطلوب از تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ی داخلی در جهت استقلال اقتصادی نیازمند وجود یک عزم راسخ ملی و ایجاد تمهیدات قانونی لازم برای هموار کردن راه و رفع موانع این مسیر است. در کشور ما به دنبال همان هدف اصلی مطرح در قانون اساسی در بخش اقتصاد، یعنی رسیدن به استقلال و خودکفایی، سیاست گذاری ها، قوانین و مقررات متعددی وضع شده است (Atrian, 2022). در کشور ما نیز با نشدید تحریمهای غرب علیه جمهوری اسلامی ایران با هدف توقف برنامه های صلح آمیز هسته ای ایران، واژه ی جدید «اقتصاد مقاومتی» به ادبیات اقتصادی کشور اضافه شد. این واژه اولین بار در دیدار کارآفرینان با مقام معظم رهبری در شهریور سال ۱۳۸۹ مطرح گردید. مقام معظم رهبری «اقتصاد مقاومتی» را مفهومی از کارآفرینی و دو دلیل «فشار اقتصادی دشمنان» و «آمادگی کشور برای جهش» را معرفی نمودند اقتصاد مقاومتی به معنی تشخیص حوزه های فشار و تلاش برای کنترل و بی اثر کردن آنهاست. باید وابستگی های خارجی کاهش یابد و بر تولید داخلی کشور و تلاش برای خوداتکایی تاکید شود. برای اقتصاد مقاومتی، ضرورت مقاومت برای رد کردن فشارها و عبور از سختی ها برای رسیدن به نقاط مثبت ملی نیاز است (Saeedi et al., 2022). اقتصاد مقاومتی خواهد توانست در بحران های رو به افزایش جهانی، الگویی الهام بخش از نظام اقتصادی اسلام را عینیت بخشد و زمینه و فرصت مناسب را برای نقش آفرینی مردم و فعالان اقتصادی در تحقق حماسه اقتصادی فراهم کند (Khamenei, 2012). هدف سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، ایجاد بستر مناسب برای حرکت اقتصاد ایران در یک مسیر رشد پایدار است. برنامه ریزی بر مبنای اقتصاد مقاومتی، ایجاب می کند با هر گونه عوامل برهم زننده رشد پایدار برخورد شود و راهبردهای برنامه بگونه ای انتخاب شود که خطرپذیری ها و نااطمینانی های تحقق اهداف آن به حداقل برسد (Danesh Jaafari & Karimi, 2013).

لذا این تحقیق برای ارائه الگویی جهت تحقق اهداف و برنامه های اقتصاد مقاومتی است. مسئله تحقیق حاضر این است که؛ الگوی نظام ارزیابی و نظارت بر اقتصاد مقاومتی چه مشخصه هایی دارد؟ مدل مفهومی پیشنهادی بعنوان مبانی الگوی تجزیه و تحلیل خط مشی های عمومی مصوب مجلس شورای اسلامی و پیش بینی و تدوین یک الگوی نظام یافته با الهام از مدل مقدس پور و دیگران

(Eshgarf et al., 2021). و مدل زاهاریادیس (Zahariadis, 2021). با کمی تغییر و شرایط پژوهش به (شکل ۱) زیر پیش‌بینی شده است:

شکل ۱. مدل مفهومی ارزیابی و نظارت بر خط مشی‌های نهادها در نظام جمهوری اسلامی ایران در حوزه اقتصاد مقاومتی

تعریف مفاهیم

الگوی اجرای خط مشی^۱

در فرهنگ مدیریت، اجرایی شدن، اجرایی کردن، و الگوی اجرا عبارت است از یک فرایند واسطه‌ای، شامل مجموعه‌ای از تصمیمات که از طریق آن ابتکارات، نوآوری‌ها و استراتژی‌ها به مرحله عمل منتقل می‌شوند. الگوی اجرا را در دو بخش بررسی می‌کنند. بخش اول را عملیاتی کردن استراتژی می‌نامند که به تدوین استراتژی‌های کارکردی آن اطلاق می‌شود و بخش دوم را نهادینه کردن استراتژی می‌نامند که در واقع بسترسازی برای اجرا است و به مسائلی مانند تغییر فرهنگ، ساختار، رهبری و پاداش‌ها می‌پردازد. و اجرا را به دو بخش تقسیم می‌کنند. بخشی از اجرای استراتژی به سازماندهی برای اقدام مربوط می‌شود (Peters, 2021).

خط مشی^۲

1 . Policy Implementation Model

2 . Policy

خط مشی، یک برنامه عمومی است که به منزله راهنمای عمل، مد نظر مدیران قرار گرفته و نحوه اجرای برنامه را برای مسئولان اجرایی سازمان معین می‌کند؛ ضمن آنکه وسیله موثری برای کنترل عملیات به شمار می‌آید. خط مشی‌ها قلمرویی که در آن یک تصمیم باید گرفته شود، روشن کرده و اطمینان می‌دهند که این تصمیم، با هدف سازمان سازگار است و سازمان را برای دستیابی به اهداف یاری می‌دهد. خط مشی‌ها به مدیران اجازه می‌دهند تا اختیارات را واگذار کنند و با این همه نظارت خود را بر آنچه زیردستانشان انجام می‌دهند، بکار ببرند. خط مشی‌ها در همه سطوح سازمانی وجود دارند و سیاست‌های کلی تا خط مشی‌های عمده یک بخش و خط مشی‌های کوچک در خور اجرا، در کوچک‌ترین واحد یک سازمان را در بر می‌گیرند. صاحب‌نظران مختلف برای سیاست (خط مشی) عمومی تعاریفی ارائه داده‌اند به عنوان نمونه «توماس آر دای» در یک تعریف ساده خط‌مشی عمومی را «آنچه دولت‌ها انتخاب می‌کنند انجام می‌دهند و یا انجام ندهند» می‌داند و معتقد است عدم انجام برخی امور توسط دولت نیز جزو خط‌مشی عمومی به حساب می‌آید چرا که عدم انجام بعضی امور به همان میزان که انجام برخی امور بر جامعه تاثیر می‌گذارد، بر آن اثرگذار است (Dye, 2002).

ارزیابی عملکرد

ارزیابی عملکرد فرآیندی استراتژیک و یکپارچه است که با بهبود عملکرد افرادی که در سازمانها کار می‌کنند و با توسعه قابلیت‌های فردی و گروهی، موفقیت پایدار سازمانها را فراهم می‌نماید. یکی از مهمترین مسائل در سیاستگذاری دولتی، تمیز مابین آنچه که دولت‌ها می‌خواهند انجام دهند و آنچه که در واقع انجام داده اند می‌باشد. یعنی آنچه که دولت‌ها انجام نداده اند و در آن بخش‌ها فعال نبوده اند نیز مهم است. نکته دیگر آن است که در تصمیم‌گیری دولتی، نقش بازیگران غیر رسمی از جمله افکار عمومی و گروه‌های فشار نیز باید لحاظ شود. سوم آنکه سیاستگذاری دولتی تنها به مسائل مربوط به قوانین، فرامین دولتی، ضوابط و آئین‌نامه‌ها محدود نمی‌گردد (Alvani, 2012). ارزیابی و اندازه‌گیری عملکرد بازخورد لازم را در موارد زیر ارائه می‌کند:

- ۱- با پیگیری میزان پیشرفت در جهت اهداف تعیین شده مشخص می‌شود که آیا سیاست‌های تدوین شده به صورت موفقیت‌آمیزی به اجرا در آمده‌اند یا خیر.
- ۲- با اندازه‌گیری نتایج مورد انتظار سازمانی و همچنین ارزیابی و اندازه‌گیری و رضایت کارکنان و مشتری‌ها مشخص می‌شود آیا سیاستها به طور صحیح تدوین شده‌اند یا خیر.
- ۳- ارزیابی و اندازه‌گیری عملکرد امکان شناسایی زمینه‌هایی که مدیریت باید توجه بیشتری به آنها بنماید را میسر می‌سازد و به شناسایی فرصت‌ها و محدودیت‌ها کمک می‌کند.
- ۴- ارزیابی عملکرد باعث ایجاد اطلاعات برای مدیران در تصمیم‌گیری‌های مدیریتی خواهد بود. چرا که بخش زیادی از اطلاعات لازم برای تصمیم‌گیری‌های مدیریتی از طریق اندازه‌گیری و ارزیابی سیستم عملکرد و ارزیابی سیستم عملکرد فراهم می‌آید.

اقتصاد مقاومتی

الگوی اقتصاد مقاومتی که با تلاش رهبر معظم انقلاب و مشارکت مجمع تشخیص مصلحت نظام و جمعی از اقتصاددانان کشور تهیه و ارائه شده دارای دو گونه کلی مسیولیت است. یک نوع مسیولیت حالت عمومی دارد به این مفهوم که قاطبه مردم و سازمانها، دارای وظایف و مسیولیت‌هایی در قبال بهبود وضعیت اقتصادی کشور هستند و بایستی آنها را انجام دهند و نوع دوم مسیولیت‌ها آنهایی هستند که بطور مشخص و صریح و یا نیمه صریح به نهادها و سازمانها خاص محول شده، یا با توجه به رسالتی که آنها در کشور برعهده گرفته‌اند این وظایف در حوزه مسیولیت آنها قرار می‌گیرد (Khodayi et al., 2016).

در تعاریف علمی و اقتصادی از اقتصاد مقاومتی به طور مشخص نامی وجود ندارد، اما در برخی از متون اقتصادی کلماتی چون Resilient Economy یا Resistive Economy وجود دارد. در واقع اقتصاد مقاومتی بنابر تعاریف «روشی برای مقابله با تحریم‌ها علیه یک منطقه یا کشور تحریم شده است. در شرایطی که صادرات و واردات هیچ‌کدام برای آن کشور مجاز نیست. به طور معمول دولت‌های رانتیر پس از مواجهه با بحران‌های اقتصادی و تهدید به تحریم به سمت اقتصاد مقاومتی و مقاوم‌سازی نظام اقتصادی حرکت می‌کنند. اقتصاد مقاومتی به معنی تشخیص حوزه‌های فشار و تلاش برای کنترل و بی‌اثر کردن آن تاثیرهاست. برای رسیدن به اقتصاد مقاومتی باید وابستگی‌های خارجی کاهش یابد و بر تولید داخلی کشور و تلاش برای خوداتکایی تاکید شود. طبق نظر دولتمردان ایران در تعریف اقتصاد مقاومتی، ضرورت مقاومت برای رد کردن فشارها و عبور از سختی‌ها برای رسیدن به نقاط مثبت ملی نیاز است».

روش کار

از آنجا که روش‌شناسی مطالعه‌ی حاضر مبتنی بر روش کیفی است لذا برخلاف رویکرد پوزیتیویستی در این تحقیق از چارچوب مفهومی به جای چارچوب نظری استفاده شده است. در تحقیقات کیفی، به‌ویژه نظریه زمینه‌ای، چارچوب مفهومی دارای کارکرد جهت‌دهی به محقق در گردآوری داده‌های میدانی است بر اساس مطالعه استراوس (Strauss, 1987). است. لذا، از دانش نظری صرفاً در راستای صورت‌بندی داده‌ها و تعمیم مفهومی نتایج تحقیق استفاده شده است.

روش کیفی به کار رفته در این تحقیق، روش «گراند تئوری» است پنج ویژگی نظریه‌هایی که از طریق گراند تئوری تولید می‌شوند بدین شرح است: ۱. پژوهشگر را قادر به توضیح و تشریح موضوع مورد مطالعه سازد و امکان پیشگویی در مورد رخدادهای ممکن در زمینه تحقیق را فراهم سازد. ۲. در پیشرفت مبانی نظری موضوع مورد مطالعه مؤثر باشد و در آن مشارکت کند. ۳. علاوه بر مبانی نظری در زمینه‌های عملی موضوع مورد مطالعه نیز کاربرد داشته باشد. ۴. رویکرد تازه‌ای برای نگرش به موضوع مورد مطالعه فراهم آورده و پژوهشگر به مرحله‌ای از شناخت نسبت به داده برساند که بتواند به داده گردآوری شده معنا و مفهوم ببخشد. ۵. پژوهش‌های آتی در زمینه مورد نظر را تسهیل نمایند (Bazargan, 2007). این پنج خصیصه برای این پژوهش دارای اهمیت اساسی بوده و به همین دلیل از این روش استفاده گردید. همچنین باید ذکر کرد که این تحقیق به علت نوآوری در موضوع تحقیق و تلاش برای ارائه یک مدل، با استفاده از روش داده‌بنیاد، در پی ایجاد نظریه از طریق تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده است. از این رو رویکرد «اکتشافی» و با ارائه سوال تحقیق و بدون فرضیه و با در پیش گرفتن ارزشیابی خط‌مشی‌های آموزش عالی کشور برای جمع‌آوری داده‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد.

روش‌های جمع‌آوری اطلاعات به دو صورت انجام می‌پذیرد که به ترتیب عبارت است از: الف) اطلاعات دست اول (مصاحبه) باید توجه داشت که مصاحبه به دست آمده برآمده از مدیران دولتی، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، دست‌اندرکاران نگارش برنامه‌های توسعه و خبرگان حوزه اقتصاد و برنامه‌ریزی است. ب) اطلاعات موجود (کتابخانه، مجلات و ژورنال‌های فارسی و انگلیسی و منابع آرشیوی).

شیوه نمونه‌گیری «نمونه‌گیری هدفمند» یا «نمونه‌گیری نظری» است. «در این روش نمونه‌گیری که خاص تحقیقات کیفی است، تعداد افراد مورد مصاحبه، به عبارت دیگر، حجم نمونه به «اشباع نظری»³ سوالات مورد بررسی بستگی دارد، به این ترتیب که هر

3. Theoretical saturation

گاه محقق به این نتیجه برسد که پاسخ های داده شده و یا مصاحبه های انجام شده با افراد مطلع به اندازه ای به همدیگر شباهت دارند که منجر به تکراری شدن پاسخ ها و یا مصاحبه ها شده و داده های جدیدی در آنها وجود ندارد، تعداد مصاحبه ها را کافی دانسته و دست از مصاحبه می کشد. در نهایت تعداد ۱۰ نفر به عنوان جامعه نمونه انتخاب شدند. (جدول ۱) تخصص و سوابق فرهنگی هر یک از شرکت کنندگان را نشان می دهد:

جدول ۱. تخصص و سوابق علمی و اداری (سیاسی) هر یک از شرکت کنندگان در تحقیق

ردیف	شرکت کننده	تخصص	سوابق علمی و اداری
۱	مصاحبه شونده اول	پژوهشگر و استاد دانشگاه در رشته مدیریت دولتی	-----
۲	مصاحبه شونده دوم	اقتصاد	دبیر اقتصادی روزنامه سازندگی
۳	مصاحبه شونده سوم	دکتری اقتصادی	کارشناس ارشد کمیسیون اقتصاد مجلس دهم
۴	مصاحبه شونده چهارم	مردم شناسی	دانشگاهی و مدیر ارشد دولتی
۵	مصاحبه شونده پنجم	مدیریت فناوری	دانشگاهی و مدیر ارشد دولتی
۶	مصاحبه شونده ششم	مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی	دانشگاهی و مدیر ارشد دولتی
۷	مصاحبه شونده هفتم	دانشگاهی و مدیر ارشد دولتی
۸	مصاحبه شونده هشتم	دانشگاهی و مدیر ارشد دولتی
۹	مصاحبه شونده نهم	دانشگاهی و مدیر ارشد دولتی
۱۰	مصاحبه شونده دهم	کارشناس ارشد مدیریت	دانشگاهی و مدیر ارشد دولتی

برای تجزیه و تحلیل داده ها از روش تحلیل تفسیری رویکرد مقایسه ی مداوم «استرواس و کوربین» استفاده شد. در این راستا اطلاعات گردآوری شده بر اساس اصول نظریه ی بنیانی و در سه مرحله کدگذاری باز، کدگذاری محوری^۵ و کدگذاری انتخابی^۶ مورد تحلیل و تبیین قرار خواهند گرفت. در این تحقیق، با انتخاب خبرگان علمی شناخته شده سعی شده است که پایایی و روایی تضمین گردد. در پایان کدگذاری داده های مصاحبه جهت ارائه الگویی از تم ها و مقوله های مورد نظر با کاربرد نرم افزار MAXQDA انجام می گیرد.

یافته ها

۱- کدگذاری باز داده ها

در این پژوهش جمع آوری و تحلیل داده ها به طور همزمان صورت گرفت. بر اساس این روش، بعد از اینکه هر مصاحبه انجام می شد، از نوار ضبط شده به روی برگه ها ثبت می شد و کدگذاری صورت می گرفت. در گام اول از تحلیل اطلاعات که کدگذاری باز است ابتدا داده ها خط به خط خوانده و کدهای باز استخراج گردید. کدهایی که اشتراک مفهومی داشتند در ذیل یک مقوله جای گرفتند و بدین ترتیب مقولات متعددی شکل گرفتند. بر اساس مفاهیمی که در این گام حاصل گردید مقوله های اولیه شکل گرفتند. (جدول ۲) مقوله ها و مفاهیم استخراج شده از مصاحبه های را نشان می دهد:

4. Open Coding

5. Axial Coding

6. Selective Coding

جدول ۲. تمهای مشترک استخراج شده از مصاحبه‌ها

محور ۱، ارزیابی در اجرای خط‌مشی‌های حکومتی	
مقوله ۱۰، ارزشیابی	مقولات
مقوله ۱۱، کارآمدی	
مقوله ۱۵، طراحی	
محور ۲، مدیریت راهبردی اقتصاد مقاومتی	
مقوله ۱، اعتماد به توانایی و برنامه‌های سیاست‌گذاران	مقولات
مقوله ۲، نهادی شدن چشم‌انداز	
مقوله ۳، مقایسه با دیگر کشورهای همسایه	
مقوله ۱۳، ساختار کلان و سطح نهادی	
محور ۳، توسعه متوازن درون‌دادها و بروندادهای نظام برنامه‌ریزی و ارائه خط‌مشی	
مقوله ۴، جمع‌گرایی درون‌گروهی و نهادی	مقولات
مقوله ۷، استقلال سیاست‌گذاران	
مقوله ۸، جایگاه نظرات و دیدگاه‌های رهبر انقلاب	
محور ۴، چالش‌های تحقق اقتصاد مقاومتی	
مقوله ۹، ویژگی‌های ساختار مدیریتی کشور	مقولات
مقوله ۱۲، عدم اثربخشی برنامه‌ها و خط‌مشی‌های مدیریتی حاکمیت	

۲- کدگذاری محوری

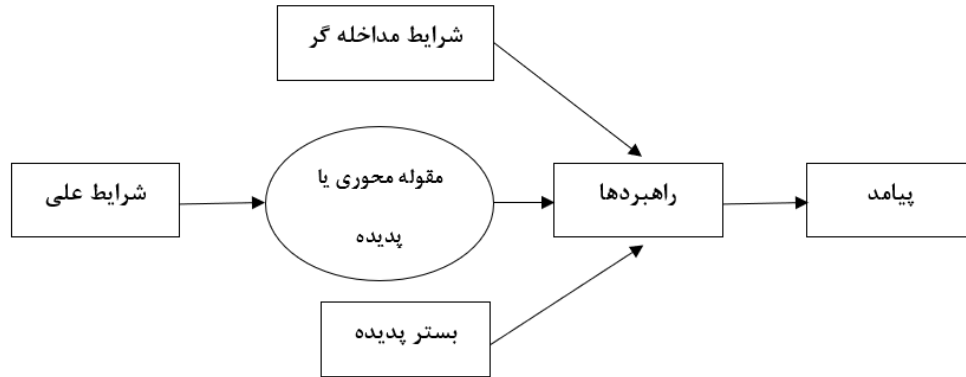
در کدگذاری محوری، با مجموعه‌ای سازمان‌یافته از کدها و مفاهیم اولیه مواجه هستیم که نتیجه بررسی دقیق و تفصیلی مقالات و مصاحبه‌ها در مرحله کدگذاری باز است. تمرکز این مرحله بیشتر بر کدها و مفاهیم، و نه داده‌ها، است. البته ممکن است که کدها یا مفاهیم جدیدی نیز در این مرحله ظهور یابند، ولی وظیفه اصلی، مرور و بررسی کدهای اولیه است و به سوی سازماندهی موضوعات، مفاهیم، دسته‌بندی‌ها و تعریف محور مفاهیم کلیدی در تحلیل حرکت می‌کنیم.

بنابراین پرسشی که در مرحله کدگذاری محوری این تحقیق مطرح شد، عبارت است از:

• آیا می‌توان مقولات مختلف را درون یک توالی یا تسلسل سازماندهی کرد؟

در این تحقیق کدگذاری محوری بر اساس استفاده از الگوی پارادیم (شکل ۲) صورت گرفته است. بنابراین دسته‌بندی‌های فرعی با دسته‌بندی اصلی مطابق با الگوی پارادایم مرتبط می‌شوند و هدف اصلی این است که محقق را قادر سازد تا به صورت نظام‌مند در مورد داده‌ها و مرتبط کردن آنها تفکر کند (Bazargan, 2007).

دسته‌بندی اصلی (مانند ایده یا رویداد محوری) بعنوان پدیده تعریف و سایر دسته‌بندی‌ها با این دسته‌بندی اصلی مرتبط شدند.

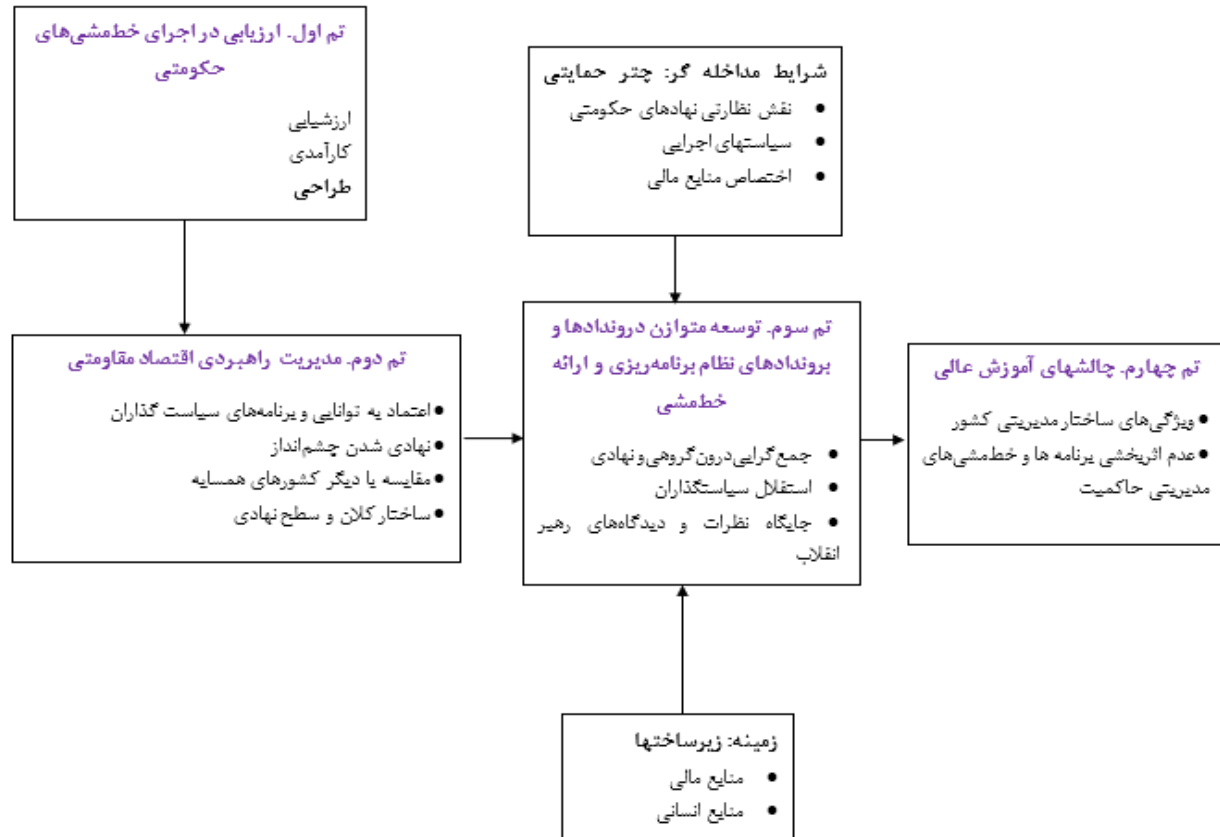

شکل ۲. الگوی پارادایم (۱۱)

- ۱- مقوله محوری: اعتماد به توانایی و برنامه‌های سیاست‌گذاران
با توجه به اینکه مصاحبه‌های صورت گرفته، «اعتماد به توانایی و برنامه‌های سیاست‌گذاران» را به عنوان مبنا و ستون اصلی تحقق اجرای خط مشی اقتصاد مقاومتی قلمداد کرده اند.
- ۲- شرایط علی: ارزیابی در اجرای خط‌مشی‌های حکومتی
شرایط علی باعث ایجاد و توسعه پدیده یا مقوله محوری می شوند. از میان مقوله‌های موجود، « ارزیابی در اجرای خط‌مشی‌های حکومتی» به عنوان عللی تلقی می‌شوند که نقش فعال در اجرای خط مشی برنامه‌های اقتصاد مقاومتی داشته و تا این عوامل مهیا نشوند برنامه‌های توسعه علم و فناوری محقق نمی‌شوند.
- ۳- کنشها و تعاملات: توسعه متوازن دروندادها و بروندادهای نظام برنامه‌ریزی و ارائه خط‌مشی
کنش‌ها و تعاملات بیانگر رفتارها، فعالیتها و تعاملات هدف داری هستند که در پاسخ به مقوله محوری و تحت تاثیر شرایط مداخله گر، اتخاذ می‌شوند. به این مقوله‌ها راهبرد نیز گفته می‌شود. که در تحقیق حاضر عبارتند از: توسعه متوازن دروندادها و بروندادهای نظام برنامه‌ریزی و ارائه خط‌مشی.
- ۴- شرایط مداخله‌گر: عوامل دخیل در اجرا و تحقق خط مشی
شرایط مداخله گر عواملی هستند که در اجرای خط مشی برنامه‌های اقتصاد مقاومتی تاثیر گذار است. عواملی که در تحقیق حاضر در الگوی تحقق اجرای خط مشی اقتصاد مقاومتی عوامل مداخله گر را ایفا می‌کنند عبارتند از: نقش نظارتی نهادهای حکومتی، سیاستهای اجرایی و اختصاص منابع مالی.
- ۵- بستر حاکم: زیرساختها
به شرایط خاصی که برکنشها و تعاملات تاثیر می‌گذارند، بستر گفته می‌شود. این شرایط را مجموعه‌ای از مفاهیم، مقوله‌ها یا متغیرهای زمینه‌ای تشکیل دهند و در الگوی معرفی شده عبارتند از: منابع مالی و منابع انسانی.
- ۶- پیامدها: نتایج تصمیم‌گیری

برخی از مقوله‌ها بیانگر نتایج و پیامدهایی هستند که در اثر اتخاذ راهبردها به وجود می‌آیند. در پژوهش حاضر، رخداد نتایج تصمیم‌گیری شامل نتایج برداشتی، نتایج عملکردی و نتایج مالی، نتیجه کنشها و تعاملات ایجاد شده و تاثیر پذیر از شرایط علی، مقوله محوری و بستر حاکم می‌باشد، که عوامل متعددی را شامل می‌شود.

(شکل ۳) به عنوان شکل برآمده از روش گرانداد تئوری برخاسته از تجزیه و تحلیل و کدگذاری محوری است.

شکل ۳. کدگذاری محوری بر اساس الگوی پارادایم

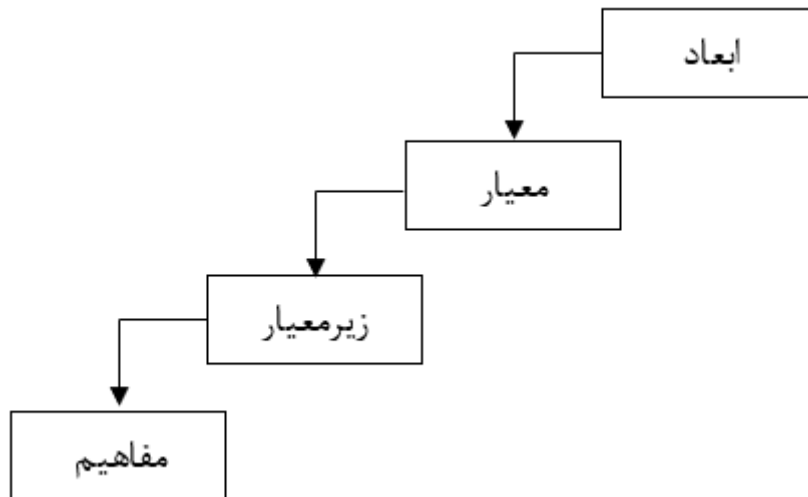
۳- کدگذاری انتخابی (مرحله نظریه پردازی)

در کدگذاری انتخابی که مرحله اصلی نظریه پردازی به شمار می‌رود، مفاهیم بایستی به طور منظم به یکدیگر مربوط شوند. کدگذاری انتخابی بر اساس نتایج کدگذاری باز و کدگذاری محوری، مرحله اصلی نظریه پردازی است. به این ترتیب که مقوله محوری را به شکل نظام مند به دیگر مقوله‌ها ربط داده و آن روابط را در چارچوب یک روایت ارائه کرده و مقوله‌هایی را که به بهبود و توسعه بیشتری نیاز دارند، اصلاح می‌کند.

الگوی تحقق اجرای اقتصاد مقاومتی از شاخصه‌هایی تشکیل شده است که هسته و قلب این الگوها می‌باشند و مبنای ارزیابی یک خط مشی قرار می‌گیرند که به آنها معیارهای الگو می‌گویند. الگوی تحقق اجرای خط مشی برنامه‌های اقتصاد مقاومتی دارای ۶ معیار

است که ۵ معیار توانمندساز و ۱ معیار نتایج تصمیم گیری می باشد. برای بسط و توسعه هریک از معیارهای تعدادی از زیر معیارها^۷ شامل ۱۸ زیر معیار، آنها را پشتیبانی می کنند. زیر معیارها در واقع تبیین کننده معنا و مفهوم هر معیار بوده که می بایست در طول تبیین الگوی تحقق اجرای خط مشی برنامه های توسعه علم و فناوری مورد توجه قرار گیرند.

(شکل ۴) ساختار الگوی تحقق اجرای اقتصاد مقاومتی و نحوه پیوند میان بخش، معیار، زیرمعیار و مفاهیم در مدل را نشان می دهد:

شکل ۴. ساختار الگوی تحقق اجرای خط مشی اقتصاد مقاومتی

(جدول ۳) نیز ابعاد، معیارها و تعداد زیرمعیارهای فرایند تحقق اجرای خط مشی در الگوی نهایی را نمایش می دهد.

جدول ۳. ابعاد، معیارها و زیرمعیارهای در الگوی تحقق اجرای خط مشی

تعداد زیرمعیارها	معیارها		ابعاد
۳	کیفیت مداری	معیار (۱)	توانمندسازهای تحقق اجرای خط مشی
۴	مدیریت راهبردی	معیار (۲)	
۳	توسعه متوازن درون دادها و برون دادهای نظام	معیار (۳)	
۳	عوامل دخیل در اجرا و تحقق خط مشی	معیار (۴)	
۲	زیرساختها	معیار (۵)	
۳	نتایج	معیار (۶)	نتایج

⁷. Criterion part

الگوی تحقق اجرای خط مشی برنامه های توسعه علم و فناوری دارای دو بخش اصلی است. بخش اول «توانمندسازها» و بخش دوم «نتایج» است. توانمندسازها، منجر به اجرای خط مشی اقتصاد مقاومتی می‌شود و نتایج، آنچه را که نهادهای اجرایی از این الگو بدست می‌آورند. نتایج بر اثر حمایت توانمندسازها بدست می‌آیند و توانمندسازها با گرفتن بازخور از نتایج بهبود می‌یابند. هر یک از توانمندسازها و نتایج دارای معیار، زیرمعیار است. (شکل ۵) الگوی نهایی فرایند تحقق اجرای خط مشی اقتصاد مقاومتی و چگونگی ارتباط میان توانمندسازها و نتایج تصمیم‌گیری را نمایش می‌دهد. همان‌طور که در این شکل مشخص است، چرخه تقلید اجتماعی کمک می‌کند تا توانمندسازها تقویت یافته و در نتیجه، تقویت نتایج حاصل شود و به دنبال آن تحقق خط مشی اقتصاد مقاومتی را به دنبال داشته باشد.

همانگونه که در (شکل ۵) به عنوان مدل نهایی و پیشنهادی پژوهش مشخص است، الگو دارای دو بخش است. «توانمندسازها» و «نتایج».

توانمندسازها به عنوان معیارهایی که می‌بایست برای تعیین خط‌مشی‌های تحقق اقتصاد مقاومتی رعایت گردد که شامل ۵ معیار :

۱. مدیریت راهبردی

۲. اعتماد به توانایی و برنامه‌های سیاست‌گذاران

۳. توسعه متوازن درون‌دادها و برون‌دادهای نظام برنامه‌ریزی

۴. عوامل دخیل در اجرا و تحقق خط مشی

۵. زیرساختها

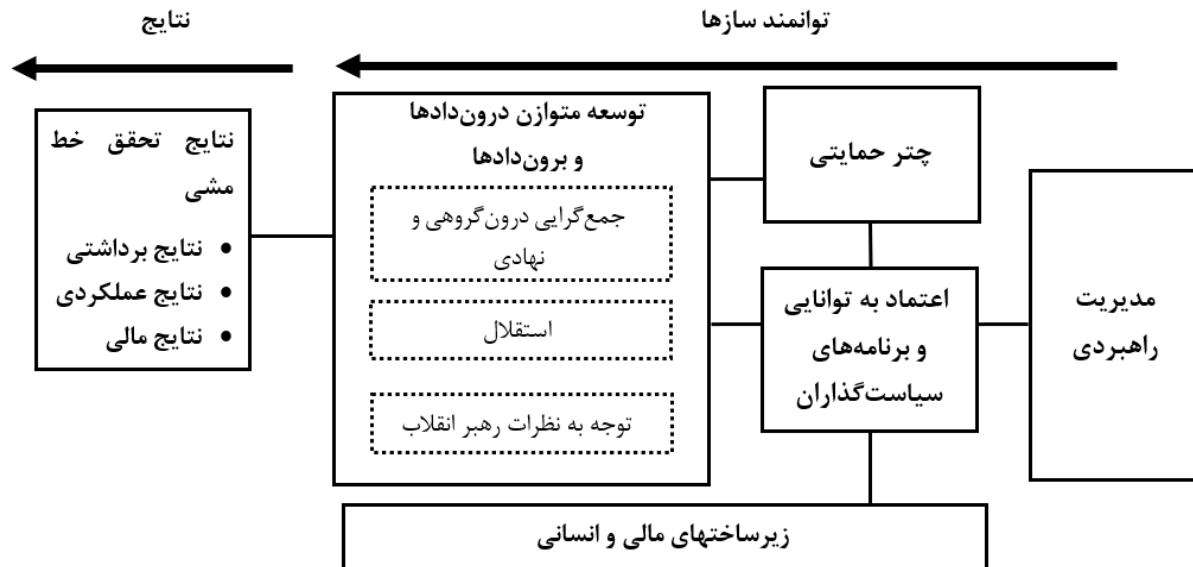
هر کدام از این ۵ معیار زیر ساختها و زیر معیارهای ویژه خود را دارند. به عنوان نمونه در «توسعه متوازن درون‌دادها و برون‌دادهای نظام برنامه‌ریزی» سه زیر معیار

- جمع‌گرایی درون‌گروهی و نهادی

- استقلال

- توجه به نظرات و دیدگاه‌های رهبر انقلاب می‌بایست رعایت گردد.

تاکید بر «مدیریت راهبردی» بدین معنا هست که زیر معیار «چتر حمایتی» و «زیرساختهای مالی و انسانی» زیرمعیارهایی هستند است که موجب توانمندسازی و راهکار اصلی تحقق اقتصاد مقاومتی است. همچنین در بخش نتایج شامل سه زیر معیار است که برنامه‌ریز می‌بایست به آن توجه کند یعنی «نتایج برداشتی»، «نتایج عملکردی» و «نتایج مالی».

شکل ۵. الگوی تحقق اجرای خط مشی اقتصاد مقاومتی

بحث و نتیجه‌گیری

آنچه در مدل ارائه شده توسط پژوهش حاضر آمده است نشان‌دهنده این نکته است که این پژوهش می‌تواند ابزاری مناسب برای تحقق آرمانها، سیاست‌گذاری‌ها و آنچه به عنوان چارچوب خط مشی نامیده می‌شود را فراهم سازد، زیرا با توجه به ارائه الگوها و مدل‌هایی از نقاط ضعف ساختار سیاست‌گذاری‌های عمومی در درجه اول و نیز، پیشنهاد برای وجود نظام مستمر ارزیابی عملکرد و نظارت بر مصوبات در درجه دوم است که نظام سیاست‌گذاری عمومی می‌تواند با «بازخورد»^۸ از «بیرون» دریافت می‌کند، زمینه‌های تحقق هر چه بهتر راهبردها، اصول و قوانین خود را در سطح کلان ساختار اداری کشور ایجاد نماید.

با توجه نتایج تحقیق می‌توان گفت که مهمترین ابعاد الگوی اقتصاد مقاومتی بر پنج محور استوار است: (۱) مدیریت راهبردی (۲) اعتماد به توانایی و برنامه‌های سیاست‌گذاران، (۳) توسعه متوازن درون‌دادها و برون‌دادهای نظام برنامه‌ریزی، (۴) عوامل دخیل در اجرا و تحقق خط مشی، (۵) زیرساختها، و مولفه‌های نظام ارزیابی و نظارت بر تحقق خط‌مشی‌های اقتصاد مقاومتی بر سه بعد زیر می‌بایست استوار گردد: (۱) جمع‌گرایی درون‌گروهی و نهادی، (۲) استقلال، (۳) توجه به نظرات و دیدگاه‌های رهبر انقلاب.

با توجه به اهمیت مدیریت راهبردی، جمع‌گرایی گروهی و نهادی، استقلال و توجه به نظرات رهبر معظم انقلاب در تحقیق حاضر، در مطالعه آزادی و دوستی نیز با عنوان اقتصاد مقاومتی، راهکارها، چالش‌ها و الزاماتمی‌نویسند: «با توجه به بررسی همه عوامل موثر و زیر سیستم در اقتصاد مقاومتی باید گفت که تحریم‌ها نمی‌توانند خلل مهمی برای کشوری با قدرت جمهوری اسلامی ایران و با این مرزهای گسترده و منابع خدادادی ایجاد کنند نظام اسلامی قادر است با برنامه ریزی، تلاش، تدوین استراتژی‌ها و اقدامات لازم با محوریت اقتصاد مقاومتی، بخش عمده‌ای از تهدیدهای امروزی را نیز به فرصت تبدیل کند» (Azadi & Dosti, 2014). همچنین در مطالعه مظلوی و متولی نیز بیان شده است اجرایی شدن برنامه‌های راهبردی تابعی از تدوین مشارکتی، تعهد اجرایی مدیران، فضای سازمانی و عوامل درونی است. تدوین مشارکتی (مشارکت نیروی انسانی در تدوین، ایجاد انگیزه برای مشارکت،

تشکیل کمیته های راهبری، تدوین کننده ماهر) شرط علی برای ایجاد تعهد اجرایی مدیران است. تعهد اجرایی (اعتقاد مدیران به برنامه، تعهد برای اجرای برنامه، تدوین مناسب، اهداف روشن، برنامه امکان پذیر) مقوله محوری و مهمترین عامل در اجرایی کردن برنامه های راهبرد است» (Mazloomi & Motevalli, 2012). که بیانگر اهمیت موضوع توجه به مدیریت راهبردی و برنامه ریزی استراتژیک در اجرای اقتصاد مقاومتی بوده و با نتایج پژوهش حاضر همراستا است.

در تایید اهمیت توجه به توانایی و برنامه های سیاستگذاران و داده ها در مطالعه حاضر می توان به پژوهش دانش جعفری و کریمی اشاره نمود که در تحقیق خود با عنوان نفت، برنامه ششم توسعه و اقتصاد مقاومتی می نویسند: «هدف سیاست های کلی اقتصاد مقاومتی، ایجاد بستر مناسب برای حرکت اقتصاد ایران در یک مسیر رشد پایدار است. برنامه ریزی بر مبنای اقتصاد مقاومتی، ایجاب می کند با هر گونه عوامل برهم زننده رشد پایدار برخورد شود و راهبردهای برنامه بگونه ای انتخاب شود که خطرپذیری ها و ناطمینانی های تحقق اهداف آن به حداقل برسد. بررسی عملکرد اقتصاد ایران طی دهه های اخیر نشان می دهد که علاوه بر پایین بودن معدل عملکرد متغیرهای کلیدی، اقتصاد ایران از نوسانات بالایی نیز برخوردار است. ریشه عملکرد پایین و نوسانی بودن آن به دو عامل اصلی یعنی سیاست های اقتصادی نامناسب و همچنین تکانه های ناشی از تحریم های خارجی برمی گردد (Danesh-Jaafari & Karimi, 2013).

در تایید اهمیت خط مشی در اجرای اقتصاد مقاومتی در این پژوهش می توان به تحقیق معمارزاده و همکاران اشاره نمود که در پژوهشی به نام ارائه مدل برای ارزیابی اثربخشی اجرای خط مشی های عمومی جمهوری اسلامی ایران در حوزه بهداشت و درمان به ارزیابی اثربخشی اجرای خط مشی های مصوب مجلس شورای اسلامی در حوزه بهداشت و درمان بیان کردند میزان اثربخشی انواع اجرا با یکدیگر متفاوت است و برای افزایش اثربخشی هر نوع اجرا باید به شاخص های مختلف توجه نمود (Memarzadeh Tehraner et al., 2011). با در نظر گرفتن متغیرهای استراتژیک باید با شرایط سازگار شود. به اعتقاد دوبل هدف اجرا پاسخگویی به ریسک های جهانی است و اقدامات محتاطانه باید کنار گذاشته شوند (Larsen, 2011).

با ابلاغ سیاستهای کلی اقتصاد مقاومتی از سوی مقام معظم رهبری و تاکید ایشان در فعالسازی کلیه سرمایه های انسانی و علمی کشور به منظور برخورداری از نیروی انسانی دارای عزم راسخ برای پیشرفت، بار دیگر اهمیت توجه به منابع انسانی کشور در این برهه از زمان آشکار گردید (Abdullahi et al., 2016).

نظام اسلامی قادر است با برنامه ریزی، تلاش، تدوین استراتژی ها و اقدامات لازم با محوریت اقتصاد مقاومتی، بخش عمده ای از تهدیدهای امروزی را نیز به فرصت تبدیل کند. خودکفایی و تأمین استقلال اقتصادی مهم ترین هدف اقتصاد مقاومتی است که علاوه بر تاکیدات قانون اساسی بر آن، ریشه در آموزه های شریعت اسلام نیز دارد (Atrian, 2022). دولت برای رفع ناطمینانی و برگردان فضای مطمئن به بازار هزینه هایی را صرف می کند که این هزینه ها موجب بزرگ تر شدن نسبت مخارج دولت به تولید ناخالص داخلی (راهبرد صرفه جویی معیشتی) میشود، بنا براین برای بررسی تاثیر ناطمینانی در بسندگی کلان بر اندازه دولتمطالعه تاثیر ناطمینانی در هر کدام از این موارد حائز اهمیت می باشد (Brati et al., 2022).

با توجه به نتایج پژوهش حاضر به نظر می رسد طراحی یک نظام ارزیابی قوی، منسجم و همه جانبه تحت مدیریت مجموعه ای شامل نمایندگان مجلس، دولت و کلیه نهادهای نظارتی و اجرای زیر نظر رهبر جمهوری اسلامی ایران و اعضای منتخب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به عنوان طراحان خط مشی های توسعه از یک سو و نیز اساتید و پژوهشگران و خبرگان منتخب فعال در زمینه طراحی خط مشی ها و سرفصل های علمی از سوی دیگر که از برون داد اقدامات و میزان تحقق خط مشی های مصوب برنامه اقتصاد

مقاومتی استفاده نموده و اقدام لازم در راستای تسهیل اجرایی نمودن و تحقق اقتصاد مقاومتی به منظور بهبود وضعیت موجود و مقابله با فشارها و محدودیت های تحریم صورت گیرد.

پیشنهاد های پژوهش

حال با توجه به الگو و مدل نهایی پیشنهادی برای نظارت و تحقق اقتصاد مقاومتی پیشنهاداتی مطرح می گردد که می تواند در نگارش برنامه های توسعه جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر اقتصاد مقاومتی رعایت شود:

پیشنهاد می شود که کلیه مراکز تصمیم گیری و سیاستگذاری کلان در جمهوری اسلامی تحت نظارت عالی و مدیریت راهبردی نهادی عالی به عنوان مجری و ناظر بر اجرای خط مشی های اقتصاد مقاومتی قرار گرفته و اعتبارات در نظر گرفته شده برای آنان در جهت سیاستگذاری های اصلی و تعیین شده از سوی همین نهاد هزینه گردد.

تغییر و تحول نقش دستگاه های مجری به ویژه در عرصه سیاستگذاری اقتصاد می تواند در هدایت و برنامه ریزی و تبدیل آن به مدیریت راهبردی اقتصاد مقاومتی نقش مهمی ایفا نماید. این امر به معنای عدم مشارکت مردم و بخش خصوصی نیست بلکه به این معنا هست که همه چیز می بایست تحت یک مدیریت واحد قرار گیرد و مدیریت راهبری سیاست های کلی را ابلاغ نماید.

۱. تلاش برای بستر سازی برای ارتقای کیفی نظام سیاستگذاری جمهوری اسلامی ایران از طریق رعایت دو راهبرد «بومی سازی علوم با توجه به آخرین پیشرفتهای رشد و گسترش علوم در سراسر جهان» و «توجه به آموزه های اسلامی محرک افزایش کیفیت آموزش و ارتقای سطح کیفی سیاستگذاری و نظارت با اصلاحات اساسی و کیفی» با هدایت مدیریت راهبردی نهاد متولی اقتصاد مقاومتی صورت گیرد.

بومی سازی مواد و سرفصل های علمی مورد نیاز اقتصاد مقاومتی با توجه به: اهمیت تفاوت های فرهنگی و اجتماعی و جغرافیایی مناطق مختلف ایران در تدوین اهداف و اصول برنامه های توسعه با تاکید و توجه به تجربیات پیشین در تدوین اهداف و برنامه های توسعه با استفاده از نظرات اساتید و دانشجویان از طریق یک تدوین یک نظر سنجی در سراسر کشور و تاثیر گذاری تغییر و تحولات سیاسی - اجتماعی ایران بعد از انقلاب اسلامی و تجربه نظام جمهوری اسلامی صورت پذیرد.

توجه عمیق به نقشه جامع علمی کشور به عنوان سند راهبردی آموزش عالی در حوزه تخصیص و هزینه کرد بودجه های تحقیقاتی مصوب مراکز آموزش عالی دولتی و غیر دولتی و همچنین شرکتهای دولتی که از بودجه پژوهشی کشور صورت گیرد.

قدردانی

از اساتید، صاحب نظران و کارشناسانی که در تهیه این پژوهش همکاری داشته اند، تشکر و قدردانی می گردد.

ملاحظات اخلاقی

نویسندگان اعلام می دارند که در این پژوهش تمامی اصول اخلاقی مرتبط از جمله محرمانه بودن پرسشنامه ها، رضایت آگاهانه شرکت کنندگان در پژوهش و اختیار خروج از پژوهش رعایت شده است. در تمام مراحل نگارش پژوهش حاضر، ضمن رعایت اصالت متون، صداقت و امانت داری رعایت شده است.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می نمایند که تضاد منافی در این تحقیق وجود ندارد.

References

1. Foucault M. Knowledge and power. Translation: Mohammad Zimran. Hermes Publications;2019.
2. Zaire K. Planning and planning in Iran, Journal of Faculty of Literature and Human Sciences;2021.
3. Norouzizadeh R, Shafizadeh H, Rouhani SH. Evaluation and analysis of the science and technology section of the fifth development plan law from the perspective of documents, Strategy Quarterly. 2012;22(66):285-314.
4. Danaei Fard H, Shagari E, Mashbaki EsfahanI A. Implementation of public policy: Investigating the role of rationality in the policy formulation stage. Journal of Management Research in Iran. 2009;14(4):79-106.
5. Consemuller K. Evaluation of AustrianResearch and Technology Policies, Vienna: Austrianouncil for Research and Technology Development;2017.
6. Boswell WR, Boudreau JW. Separating the developmental and evaluative performance appraisal uses, Journal of Business and Psychology. 2016;16(1):391-412.
7. Betray MH, Patron RA. Performance appraisal – cultural fit and organizational outcomes within the U.A.E, Journal of American Academy of Business. 2008;13(1):166-176.
8. Atrian F, Ahmadi Bani R, Ghamami SMM. The place of economic independence in the resistance economy in the light of the laws. New achievements in public law. 2022;3(1):36-51.
9. Saeedi A, Salajegheh S, Salari Y, Mollaei H. Designing a Model of Spiritual Leadership by the Supreme Leader's Strategies the Jihady Management in the Directors of Kerman University of Medical Sciences. Journal of Training and Improvement of Human Resources, 2022;6(1):76-89.
10. Khamenei SA. Communication of general policies of "Resistance Economy";2012.
11. Danesh Jaafari D, Karimi A. Oil, the sixth plan of development and resistance economy. Strategic and Macro Policy Quarterly. 2013;2(8):1-35.
12. Eshgarf R, Hamidizadeh A, Danaee Fard H. The Identification and Prioritization of Policy Entrepreneurs' Motivations in the Public Policymaking Arena in Iran. Organizational Culture Management. 2021;19(4):631-653.
13. Zahariadis N. Comparing Three Lenses of Policy Choice. Policy Studies Journal. 1998;26(3):434-448.
14. Peters BG. Policy Instruments and Public Management: Bridging the Gaps. Journal of Public Administration Research and Theory. 2000;10(1):35-47.
15. Dye T. Understanding Public Policy, New Jersey: Prentic Hall;2002.
16. Alvani SM. General policy and implementation, Law and Expediency Quarterly. 2012;1(1):8-19-47.

17. Khodayi M, Babazadeh Y, Babazadeh R. Duties and organizational policy with the approach of resistance economy model. The second annual conference on economics, management and accounting;2016.
18. Strauss AL. Qualitative Analysis for Social Scientists. Cambridge University Press, New York;1987.
19. Bazargan A. Introduction to qualitative and mixed research methods; Common Approaches in Behavioral Sciences, Tehran: Didar Publishing;2007.
20. Azadi A, Dosti J. Resistance economy, solutions, challenges and requirements. Published in the National Conference of New Approaches in Management Sciences, Economics and Accounting;2014.
21. Mazloomi N, Motevalli A. A Model to Implement of Strategic Plans. Management Studies in Development and Evolution. 2012;21(67):19-45.
22. Memarzadeh Tehran GH, Mirspasi N, Jalili S. A New Model for Evaluation of the Iran's Public Policies Implementation in the Health and Treatment Sector. Public Policy in Administration. 2011;2(4):19-31.
23. Larsen F. Performance Measurements – linking politics, organization and policy. Annual Conference of Egpa. Denmark: Department of Political Science;2011.
24. Abdullahi M, Mousavi M, Ahmadi AA, Amir Khani AH. Designing and explaining the indifference model of human resources of government organizations in the path of realizing the resistance economy model by applying the interpretive structural modeling approach. Basij strategic studies scientific-research quarterly. 2016;20(1):177-205.
25. Brati F, Hosseini SH, Haqiji MR. Examining the recognition and explanation of the existing solutions for the implementation of resistance economy from a legal point of view. Political Sociology of Iran. 2022;18(1):108-120.

Presenting a Model for Evaluating and Monitoring the Policies of Institutions in the Islamic Republic of Iran in the Resistance Economy Area

Abstract

Iran's statesmen and economists have always focused on economic development. Given the nuclear issue and different approaches in the international arena toward Iran and sanctions, Iranian economists have tried to present a local model called resistance economy to get out of the current situation. Thus, the present study aims to provide a model for evaluating and monitoring the policies of institutions in the Islamic Republic of Iran in the resistance economy area. The present study uses an "exploratory" approach and a "grounded theory" method. Ten politicians of the approved policies of the Islamic Council (representatives of the Islamic Council in ten periods) and scientific experts were interviewed. Then, the data obtained from the interviews were collected and coded. The model was presented using MAXQDA software. The developed model includes two sections, including enablers and outcomes. The enablers include 5 criteria of "strategic management", "trust in the policymakers' capability and plans", "balanced development of inputs and outputs of "the science and technology system", "factors involved in the implementation and realization of the policy, and "Infrastructure". The outcomes include the criteria of "perceived outcomes", "performance outcomes" and "financial outcomes". Given the dimensions of the resistance economy model (strategic management, trust in the policymakers' capability and plans, balanced development of inputs and outputs of the planning system, factors involved in the implementation and realization of the policy, and infrastructure), the components of the system of evaluating, monitoring of the realization of resistance economy policies (in-group and institutional collectivism, independence, and attention to the views of the Islamic Revolution leader), we hope that the proposed model to be considered in the development plans of the Islamic Republic of Iran based on resistance economy.

Keywords: Resistance economy, Policy, Evaluation, Monitoring, Planning.